

ونخ به نخ رهنم نوداست

نقد و بررسی عوامل پایین آمدن سن سیگار

فاطمه پورابراهیم
نوجوانه

پیش از این معتاد فحش بود. چه به شوخی چه جدی. بین معتاد سیگار و هردخانیات سنگین تری هم فرق نبود. می گفتند سیگار بکشی تا تهش می روی. از نظر علمی هم حرف درستی بود. نیکوتین مغز را شرطی می کند تا برای لذت به آن وابسته شود. رفته رفته، نیکوتین سیگار هم برای فرد کافی نیست و بعد از یک نخ و یک پاکت، می رود سراغ گزینه های قوی تر. نیکوتین بیشتر، لذت بیشتر. البته از جایی به بعد بحث لذت نیست و نیکوتین فقط برای رفع حال بد است. این فرآیند عجیب و غریب که یک نخ سیگار برای آدم می سازد، مسریست که به مثابه یک گزینه جلوی پای همه ی نوجوان ها بوده است. چند وقت پیش آماری اعلام شد که خبر می داد سن شروع مصرف سیگار به ۹ سال رسیده است. یعنی بچه های دبستانی. این آمار حاصل وضعیتی معلوم الحال است که در دور و اطراف دیده می شود. وضعیتی که انگار تمام مقدمات سیگاری شدن افراد جامعه را فراهم کرده است. طوری که انگار بجز آن عکس ریه آدم سیگاری روی پاکت آن، همه چیز اندر مزایای سیگار است. به این بهانه، در این شماره از نوجوانه رفتیم سراغ بعضی از عوامل مهم این پدیده. هر چند که شیوع سیگار، یک سراسر است و هزار سودا و شده مثل حکایت فیل در تاریکی!

بازی دبستانی ها

چندی پیش برای ضبط یک محتوای رسانه ای به یکی از پارک های تهران رفته بودیم. دوربین و نور و صدا را که چک کردیم، وقت پیدا کردن مصاحبه شونده ها بود. ساعت تعطیلی مدارس بود و اکثر کیس هایی که توی پارک چرخ می زدند بازه تحصیلی دبستان دوره دوم بودند. چیزی که دیدنش برایمان غیرمنتظره بود، سیگارهایی بود که توی دست تعدادی از بچه های دبستانی روشن می شد. کسانی که حتی ما آنها را نوجوان حساب نمی کنیم. البته نه فقط ما طبق آمار سازمان بهداشت جهانی این طور است. چندی پیش معاون بهداشت دانشگاه شهید بهشتی تهران در یک آمار سهمگین، اطلاع داد که سن شروع استعمال

پخش شده. ساده انگاری نیست اگر بگوییم قیمت پایین سیگار، یکی از دلایل جذب نوجوانان و جوانان است. طبق میانگین جهانی مالیات بر سیگار حدود ۸۰ درصد قیمت هر پاکت است، در حالی که این میزان در ایران فقط حدود ۲۰ درصد است. طبق گزارش خبرگزاری ها: «در سال جاری مالیات هر نخ سیگار تولید داخل با افزایش ۱۵ درصدی نسبت به سال گذشته ۵۷ تومان و ۵ ریال، سیگار تولید داخل با نشان خارجی ۱۲۵ تومان و سیگار خارجی ۱۲۰ تومان تعیین شده است.» در واقع مالیاتی که دولت ها روی دخانیات گذاشته اند از دو نوع است.

هدف این است که از هر راهی که وجود دارد قیمت این محصول بالا برده شود. مالیات دخانیات در دسته بندی مالیات های غیرمستقیم و همچنین مالیات بر ارزش افزوده است که مانند مالیات حقوق و عوارض گمرکی و همچنین مالیات بر مصرف پرداخت می شود. تنها نوعی از گرانی که عموم جامعه از آن راضی هستند. چرا که قیمت بالای سیگار، راهی برای کمتر مصرف شدن آن در جامعه است. با وجود این همه قانون مختلف، همچنان وارد کردن اجناس قاچاق راه دررویی برای فرار از پرداخت است. در واقع تا وقتی راه های فرار مالیاتی باز است، روز از نو و روزی از نو! همچنان دور هم چند نخ سیگار کشیدن، از یک قهوه خوردن کم خرج تر است. جوری که هر نوجوانی از هر طبقه اجتماعی به راحتی می تواند به طور روتین، آن را خریداری کند. آن هم بدون این که فشاری به جیبش بیاید. خریدن چیزی که بیش از ۹۳ درصد سرطان های اوروفارینژیال -سرطان حلقی- دهانی- در اثر مصرف آن رخ می دهد. سیگار خریدن خرجی شده است که به هر دخی می آید!

دخانیات پایین آمده و به ۹ سال رسیده است. چند سال پیش وقتی حرف از سیگار می شد، متولیان فرهنگی به فکر جوانان بودند. کسانی که بیشتر با نوجوانان سر و کار داشتند تلاش می کردند این رده را هم در دغدغه های مسئولان جا بدهند. سال ها طول کشید تا گوش شنوایی پیدا شد و حالا رده سنی مصرف سیگار به کودکان رسیده! مسائل نوجوانان و جوانان دارند با کودکان مشترک می شوند و سیاست گذاری های کلان و جزء هنوز به همان منوال دارد پیش می رود.

نوجوانه ای که باید از شیوع مصرف سیگار بین نوجوانان می نوشت اکنون دارد در مورد بچه های ۹ سال قلم می زند. آسیب شناسی این امر چه پیچیده باشد و چه آسان، قدم های اولیه مشخص است. عوامل مهم عیان است. چیزی که کم دیده می شود، همتی برای برطرف کردن آنهاست.

«به جای کافه، دور هم توپارک جمع می شیم، یه نخ سیگار می کشیم.» این حرف یکی از نوجوانان بود در مصاحبه ای که در فضای مجازی

تجربه

از دورانی که به طور معمول پدرها به خاطر بوی بد سیگار پیراهن پسرانشان سیلی به صورتشان می زدند و مادرها به زاری و التماس می افتادند که ترکشان بدهند به کجا رسیده ایم؟ به روزگاری که نوجوان ها اولین نخ سیگارشان را با خانواده می کشند. نمی توان آمار استخراج کرد که چند درصد پدر و مادرها از سیگاری بودن بچه هایشان خبر دارند. چند نفر تلاش می کنند جوانشان را ترک بدهند و چه تعداد کاری به کارشان ندارند. فضای مجازی نیز جای قابل استنادی

برای اعلام واقع و فکت دادن نیست. اما اگر جزو خانواده فرهیخته باشید و کمی از دایره امن تان بیرون بروید می بینید که چقدر خانواده ها پیش روی فرزندانشان سیگار می کشند. روی میز خانه شان جاسیگاری است. کنار عسلی فندک گذاشته. روش های تربیتی از سیلی و التماس رسیده به «امتحان کند.» و «جلوی رویم بکشد بهتر است تا قایمکی بکشد درست است که کنترل و نظارت مستقیم، تعقیب کردن، کا

دمد

هر پنجشنبه، زمانی که ضمیمه نوجوانه چاپ می شود مخاطب ها پیام می دهند که از کجا می توان نوجوانه جواب همیشه یک مورد است: «دکه های سراسر ایران.» پاسخ کمی اغراق درون خودش دارد. چندبار که به دکه های مختلف برای خرید جام جم سرزده ام متوجه شده ام تمام دکه های روزنامه و نشریه و مجله نمی فروشند. نه روزنامه و نه مجله دیگر در دکه ها پیدا نمی شود مگر محصولی

